

**XX. MRTT Vándorgyűlés
Budapest
2022. 10. 06-07.**

INSULA MAGNA

A FENNTARTHATÓ JÖVŐÉRT!

A víz szerepe a térségfejlesztésben a Szigetköz-Csallóköz vonatkozásában

Dr. Kozma Katalin – Németh József

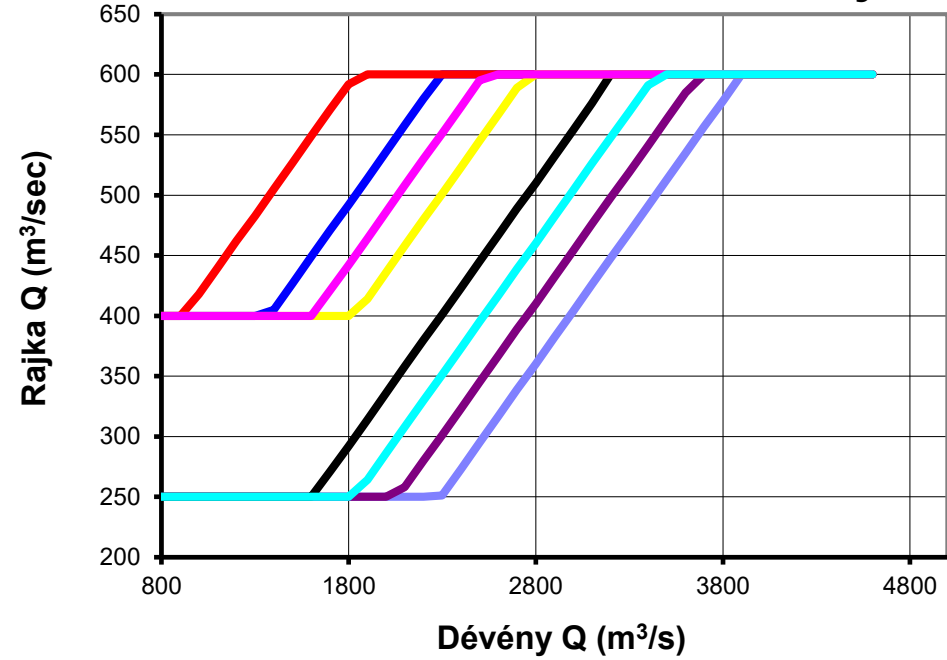
SZE egyetemi docens - ÉDUVIZIG igazgató

Szigetközi vízpótlás működése

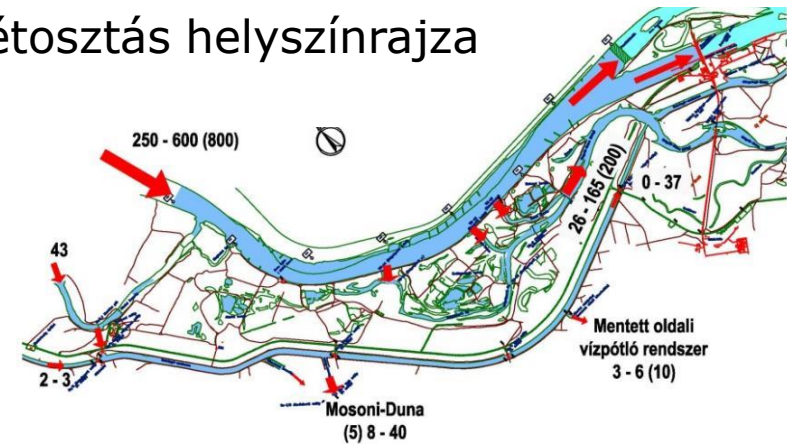

Vízhozam átadás üzemrendje

Dunakiliti duzzasztó és Fenékküszöb

Vízsétosztás helyszínrajza

M=1:35.000

Szigetközi vízpótlás eredményei

Hullámtéri vízpótló üzemelési szabályzata

Közösen meghatározott célkitűzés => Jó ökológiai potenciál

Referencia állapot hidrológiai szempontból: **1950-es** évek

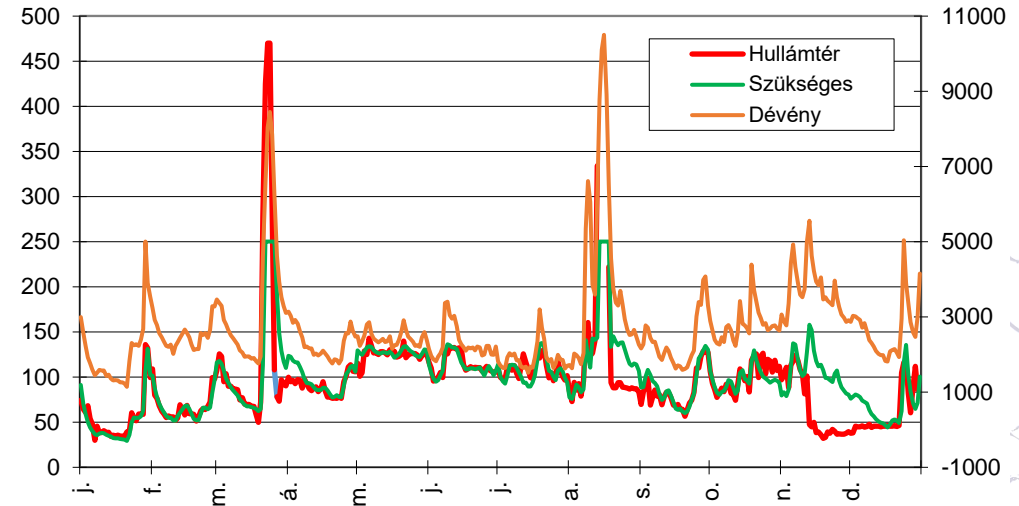
Az üzemeltetés alapja: a Duna természetes vízjárása a pozsonyi (dévényi) vízhozam alapján

Igények:

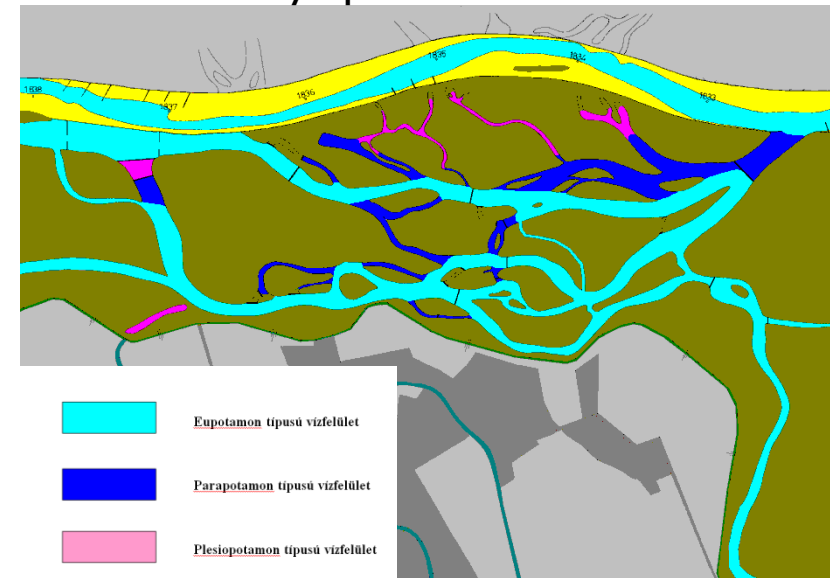
- kulcsműtárgyakon ellenőrzés
- a Duna célvízszintek, áramlási sebességek
- vízjárását kövesse
- vegetációt figyelembe vevő vízkormányzás

$$Q_{\text{hullámtér}} = f(Q_{\text{Dévény}}, i; \text{hónap})$$

Az üzemrend a Duna vízjárását követi

Vízi élőhelytípusok a hullámtéren

Öreg-Duna rehabilitációjának szükségessége

A főmeder és a mellékágrendszer ökológiai kapcsolatának hiánya

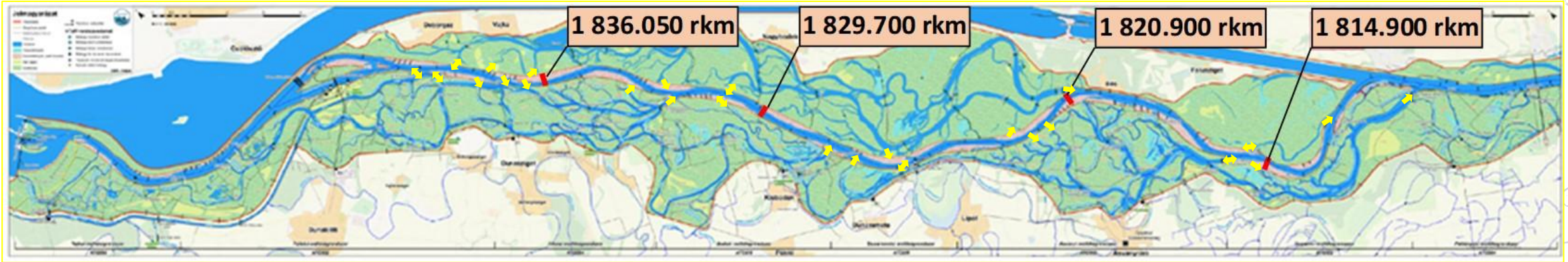
2012. szept. 3.
Többletvízhozam átadás: 1130 m³/s
Vízszintkülönbség az Öreg-Duna és a mellékágrendszer között 1,8 m

Beerdősül zátonyok miatt jelentős árvízlevezetőképesség romlás

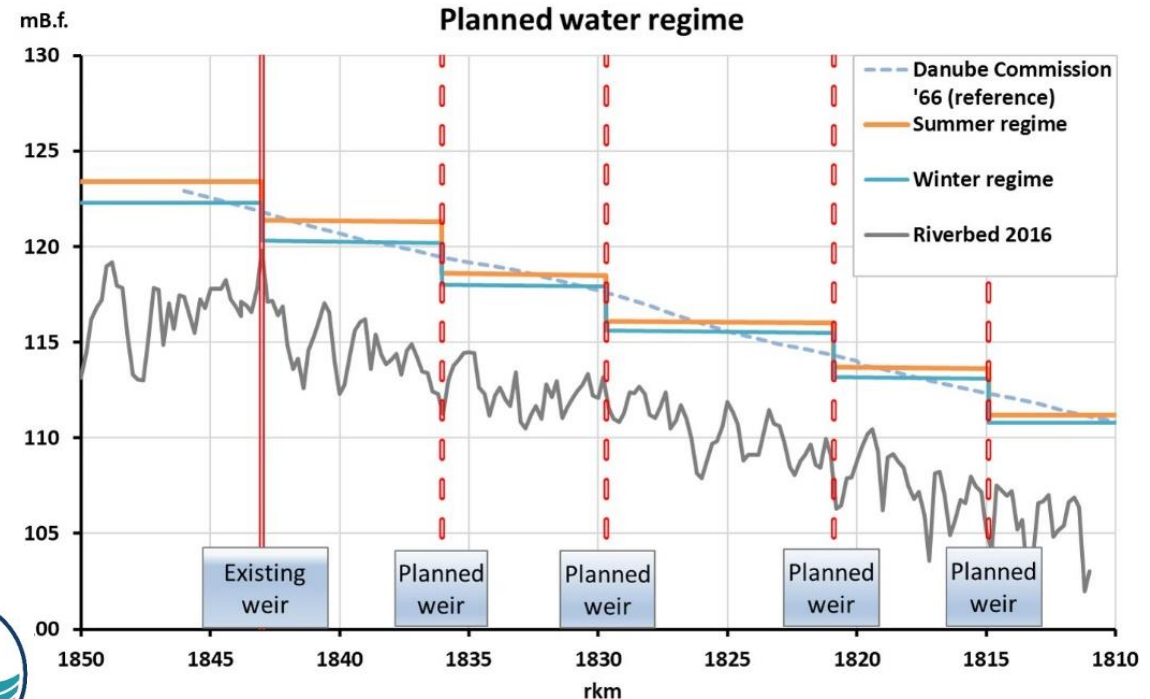
2013. Árvíz
Az eltereléssel érintett Öreg-Duna szakaszon a dunaremetei vízmércén LNV, az üzemvízcsatorna 3000 m³/s-os vízszállítása ellenére

Vizsgálandó műszaki megoldás

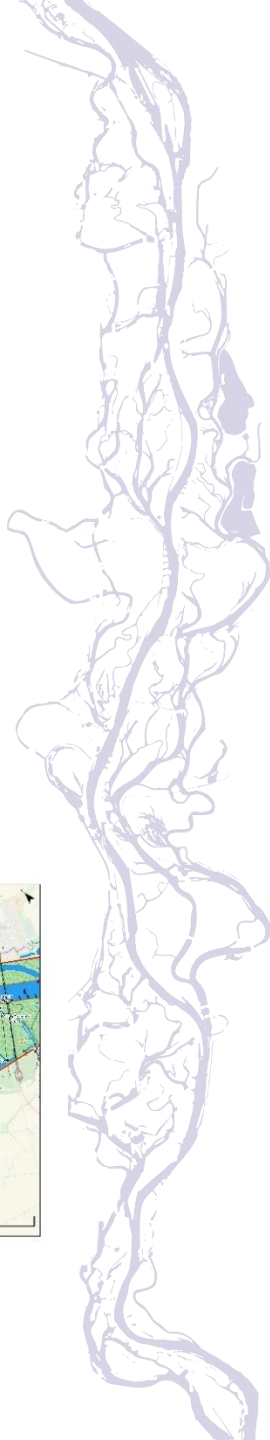
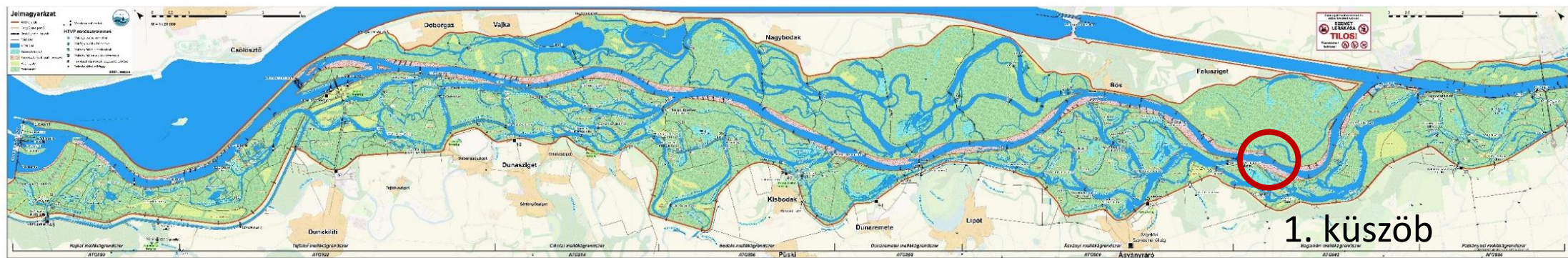
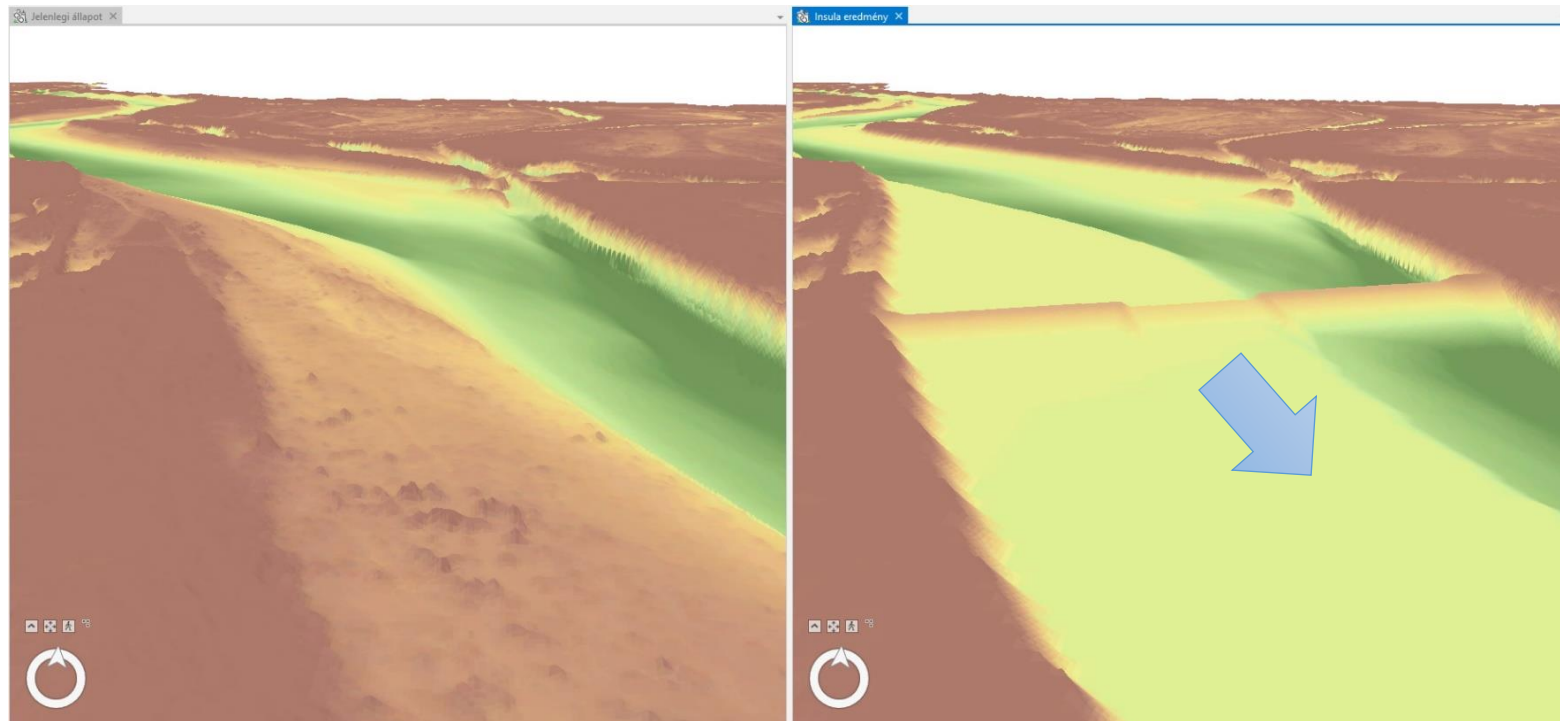

A rehabilitáció kulcsát a Duna főmederbe épített művek jelentik. Főmedernek kiszolgáló szerep jut, elsődleges célja az érkező árhullámok levezetése és a hullámtéri mellékágak vízigényének biztosítása. HTPV rendszer átalakítása szükséges. Nagyvízi mederkezelési beavatkozások az árvízi levonulást elősegítik, részei a vizsgálatnak.

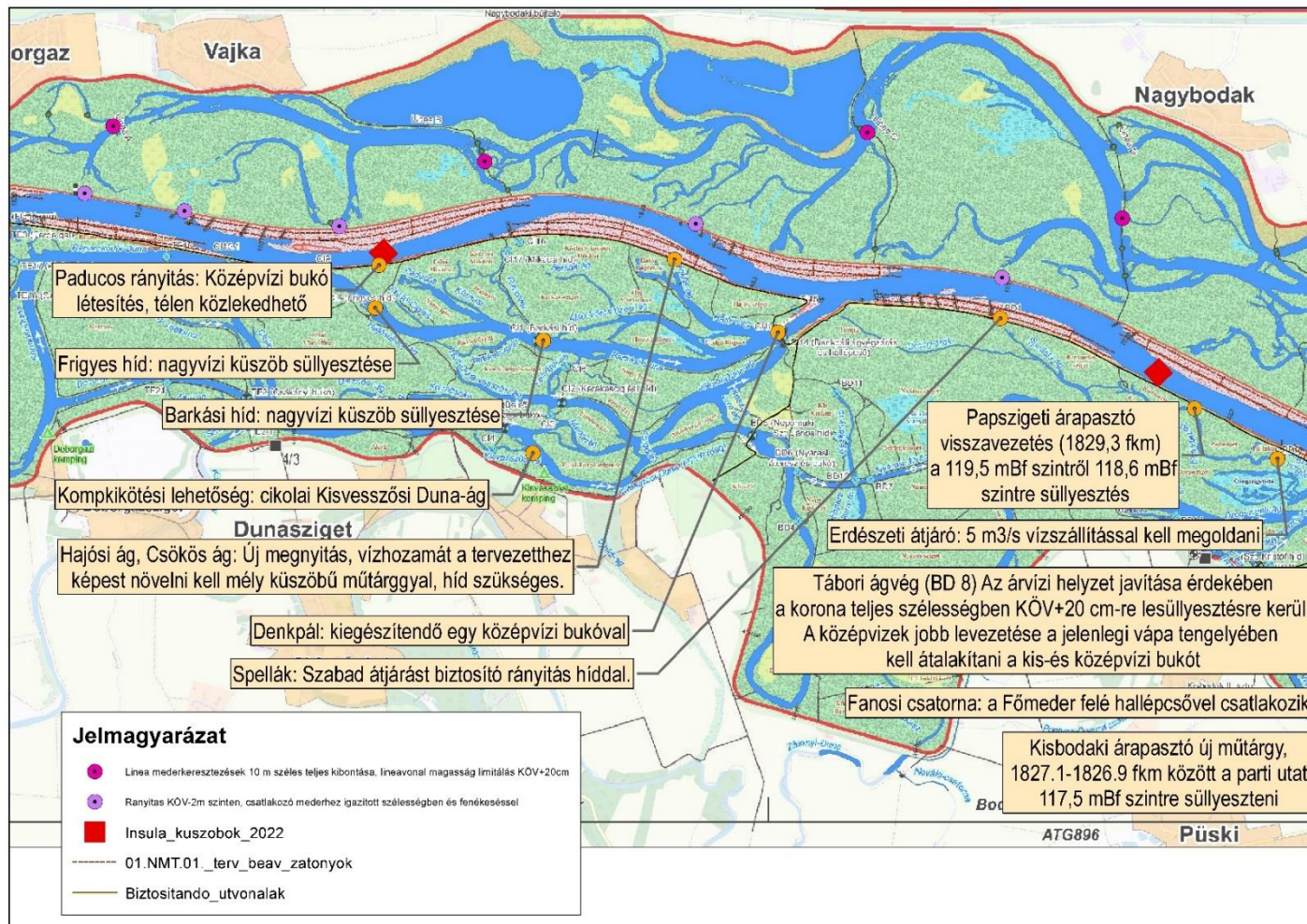
Cél az elvi szintű koncepcionális műszaki tervezés és a rendszer viselkedési jellegének értékelése a megvalósult állapotra (+50 év).

Főmedri beavatkozások

Jövő állapot tervezése – mellékágrendszer

Mellékágrendszer finomhangolása a referencia vízszintek jobb követése és az árvíz vízzállítás növelése érdekében:

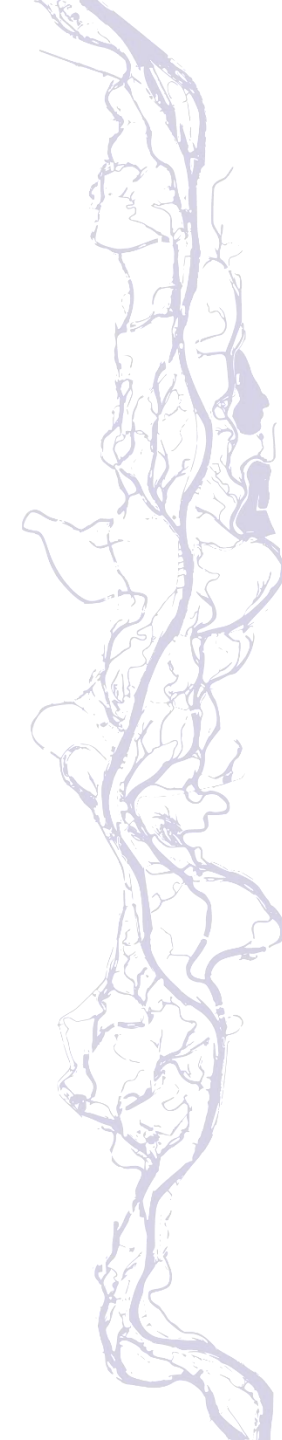
- Főmeder és a mellékága összekötése
- Meglévő szabályozási művek átalakítása
- Árvízi levezető sávok kialakítása

Stratégiai célkitűzések

Többek között...

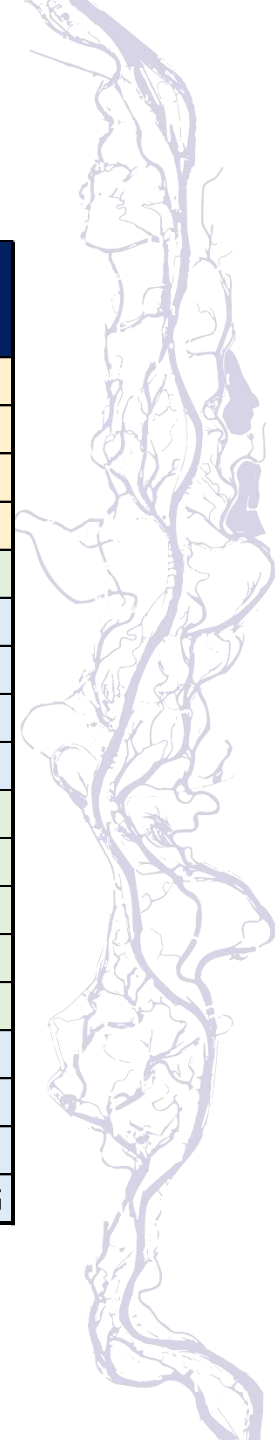
- **Helyi lakosság igényeinek figyelembe vétele**
- **Kommunikáció és információáramlás biztosítása**
- **Térségi infrastruktúra fejlesztése**
- **Térségi kihasználatlan kapacitások hasznosítása**
- **A turizmus külön kiemelt prioritásként való kezelése**
- **Csallóközi hálózatosodás, együttműködés**

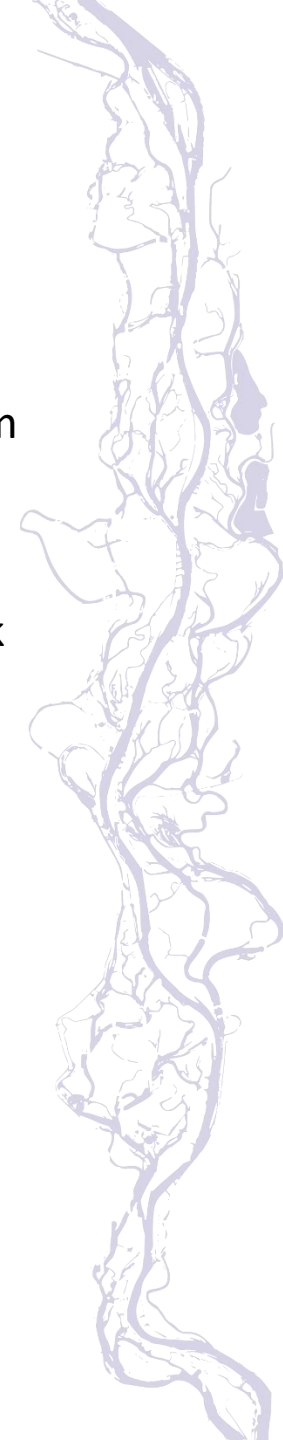
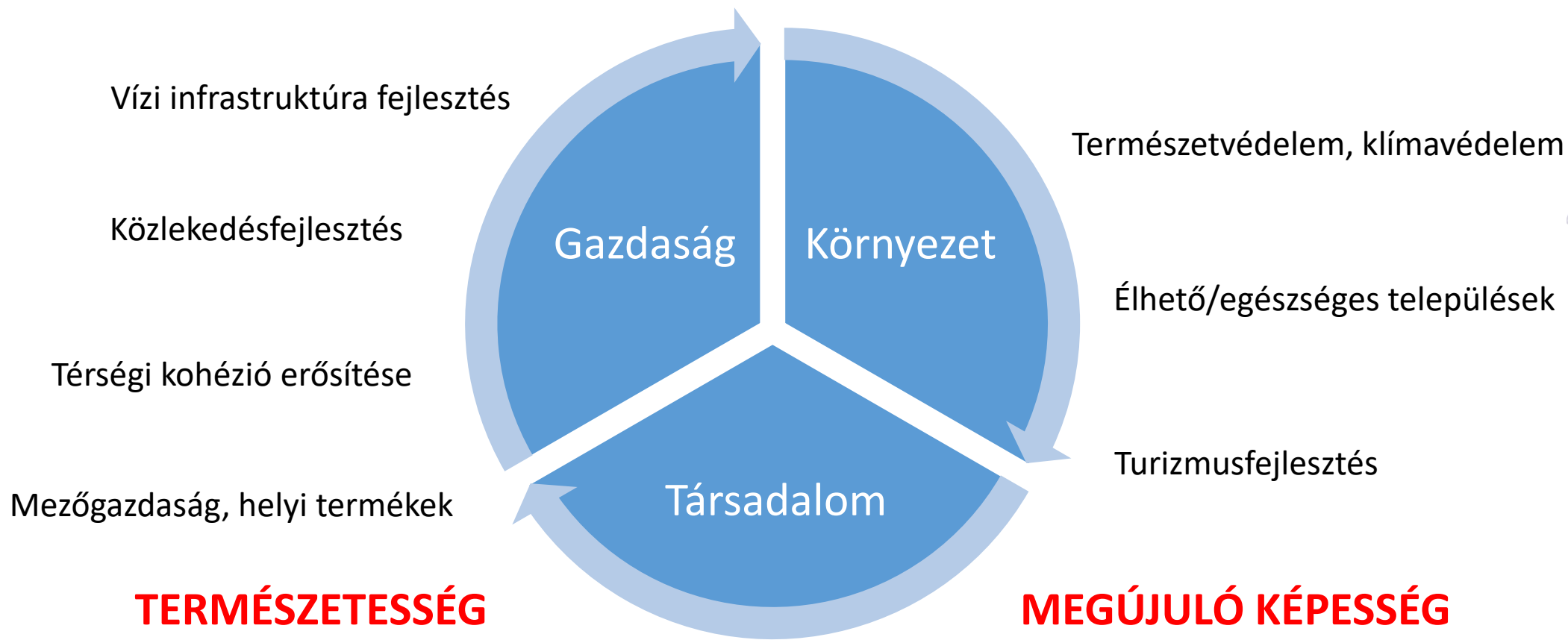

INSULA MAGNA PROGRAM FELÉPÍTÉSE

Munkacsomag		Támogatási forrás	Szakmai felelős
wp1	Az örökség feltárása és revitalizálásának lehetőségei a klímaváltozás tükrében	EKD	iASK
wp2	Fenntarthatóság és reziliencia	EKD	iASK
wp3	A különböző klímaszenáriókra reagáló gazdaságfejlesztés lehetőségei a Szigetközben	EKD	iASK
wp4	Hálózatok, hálózatosodás és együttműködés a Szigetköz fejlesztésében	EKD	iASK
wp5	Regionális turizmus fejlesztési koncepció	NKFIH	SZE
wp6	Látogató központ megvalósításának előkészítése	KEHOP	SZE
wp7	Társadalmi tudatosítás	KEHOP	SZE
wp8	Virtuális, hálózatba kapcsolt környezeti monitoringrendszer és nyitott labor előkészítése, kidolgozása	KEHOP	SZE
wp9	Vízgazdálkodási és hidrodinamikai döntéstámogató modell kidolgozása	KEHOP	SZE
wp10	Épített környezet	NKFIH	SZE
wp11	Mezőgazdasági információs rendszerek és modell kidolgozás	NKFIH	SZE
wp12	Innovatív közlekedési infrastruktúra mintaprojekt előkészítése	NKFIH	SZE
wp13	Közösségi közlekedésfejlesztési koncepció kidolgozása a Szigetközre	NKFIH	SZE
wp14	Fenntarthatósági kompetencia központ	NKFIH	SZE
wp15	Középtávú stratégia előkészítés	KEHOP	SZE
wp16	Döntés előkészítés és támogató rendszerek	KEHOP	SZE
wp17	Horizontális elemek	KEHOP	SZE
wp18	Az Öreg-Duna és a csatlakozó mellékágrendszerek rehabilitációja	KEHOP	OVF/ÉDUVIZIG

FENNTARTHATÓSÁG

INSULA MAGNA PROGRAM FELÉPÍTÉSE

Munkacsomag		Támogatási forrás	Szakmai felelős
wp1	Az örökség feltárása és revitalizálásának lehetőségei a klímaváltozás tükrében	EKD	iASK
wp2	Fenntarthatóság és reziliencia	EKD	iASK
wp3	A különböző klímaszenáriókra reagáló gazdaságfejlesztés lehetőségei a Szigetközben	EKD	iASK
wp4	Hálózatok, hálózatosodás és együttműködés a Szigetköz fejlesztésében	EKD	iASK
wp5	Regionális turizmus fejlesztési koncepció	NKFIH	SZE
wp6	Látogató központ megvalósításának előkészítése	KEHOP	SZE
wp7	Társadalmi tudatosítás	KEHOP	SZE
wp8	Virtuális, hálózatba kapcsolt környezeti monitoringrendszer és nyitott labor előkészítése, kidolgozása	KEHOP	SZE
wp9	Vízgazdálkodási és hidrodinamikai döntéstámogató modell kidolgozása	KEHOP	SZE
wp10	Épített környezet	NKFIH	SZE
wp11	Mezőgazdasági információs rendszerek és modell kidolgozása	NKFIH	SZE
wp12	Innovatív közlekedési infrastruktúra mintaprojekt előkészítése	NKFIH	SZE
wp13	Közösségi közlekedésfejlesztési koncepció kidolgozása a Szigetközre	NKFIH	SZE
wp14	Fenntarthatósági kompetencia központ	NKFIH	SZE
wp15	Középtávú stratégia előkészítés	KEHOP	SZE
wp16	Döntés előkészítés és támogató rendszerek	KEHOP	SZE
wp17	Horizontális elemek	KEHOP	SZE
wp18	Az Öreg-Duna és a csatlakozó mellékágrendszerek rehabilitációja	KEHOP	OVF/ÉDUVIZIG

WP9

- mentett oldali vízpótló rendszer lokális hidrodinamikai modellezése, hullámtéri felületmodellezés (M-D), vízháztartási és vízkormányzási modell előkészítése (felszín alatti vízháztartás vizsgálata), vízkészlet gazdálkodás

WP10

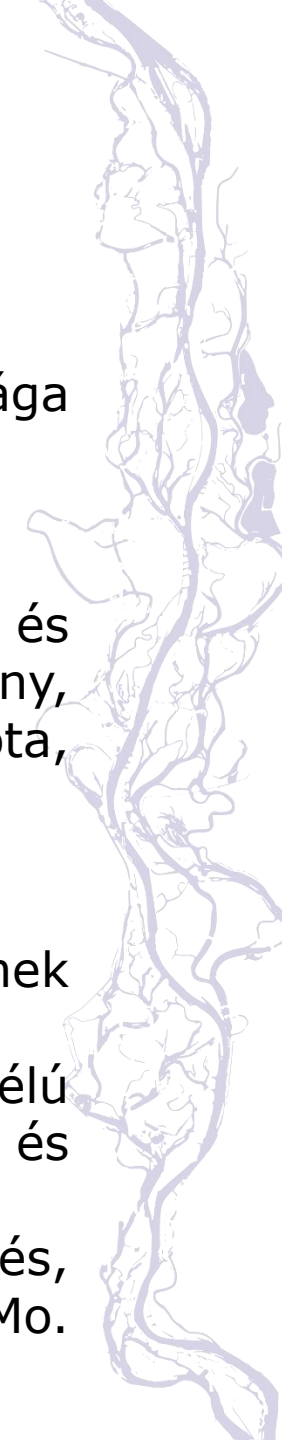
- ökológiai átjárók alkalmazhatósága (kék/zöld átjárók)

WP11

- ártéri gazdálkodás ökológiai és társadalmi igényei, öntözővíz igény, annak minőségi állapota, tal.szerkezet alakulása

WP13

- vízi infrastrukturális elemek felmérése
- ter.fejl.-i tervek közlekedési célú fejlesztési irányai – hiányosságok és problémák feltárása
- közlekedési infrastruktúrafejlesztés, közlekedési kapcsolatok javítása Mo. és SK között

INSULA MAGNA PROGRAM FELÉPÍTÉSE

Munkacsomag		Támogatási forrás	Szakmai felelős
wp1	Az örökség feltárása és revitalizálásának lehetőségei a klímaváltozás tükrében	EKD	iASK
wp2	Fenntarthatóság és reziliencia	EKD	iASK
wp3	A különböző klímaszcenáriókra reagáló gazdaságfejlesztés lehetőségei a Szigetközben	EKD	iASK
wp4	Hálózatok, hálózatosodás és együttműködés a Szigetköz fejlesztésében	EKD	iASK
wp5	Regionális turizmus fejlesztési koncepció	NKFIH	SZE
wp6	Látogató központ megvalósításának előkészítése	KEHOP	SZE
wp7	Társadalmi tudatosítás	KEHOP	SZE
wp8	Virtuális, hálózatba kapcsolt környezeti monitoringrendszer és nyitott labor előkészítése, kidolgozása	KEHOP	SZE
wp9	Vízgazdálkodási és hidrodinamikai döntéstámogató modell kidolgozása	KEHOP	SZE
wp10	Épített környezet	NKFIH	SZE
wp11	Mezőgazdasági információs rendszerek és modell kidolgozás	NKFIH	SZE
wp12	Innovatív közlekedési infrastruktúra mintaprojekt előkészítése	NKFIH	SZE
wp13	Közösségi közlekedésfejlesztési koncepció kidolgozása a Szigetközre	NKFIH	SZE
wp14	Fenntarthatósági kompetencia központ	NKFIH	SZE
wp15	Középtávú stratégia előkészítés	KEHOP	SZE
wp16	Döntés előkészítés és támogató rendszerek	KEHOP	SZE
wp17	Horizontális elemek	KEHOP	SZE
wp18	Az Öreg-Duna és a csatlakozó mellékágrendszerek rehabilitációja	KEHOP	OVF/ÉDUVIZIG

W12

- kerékpáros közlekedés fejlesztési koncepció, gyalogos infrastruktúrafejlesztés, innováció az útburkolatrendszerekben

WP13

- innovatív közlekedés, közlekedés alapú területfejlesztés (Egységes Szigetközi Rendezési Terv?), közlekedési kapcsolatok javítása Szlovákiával

WP5

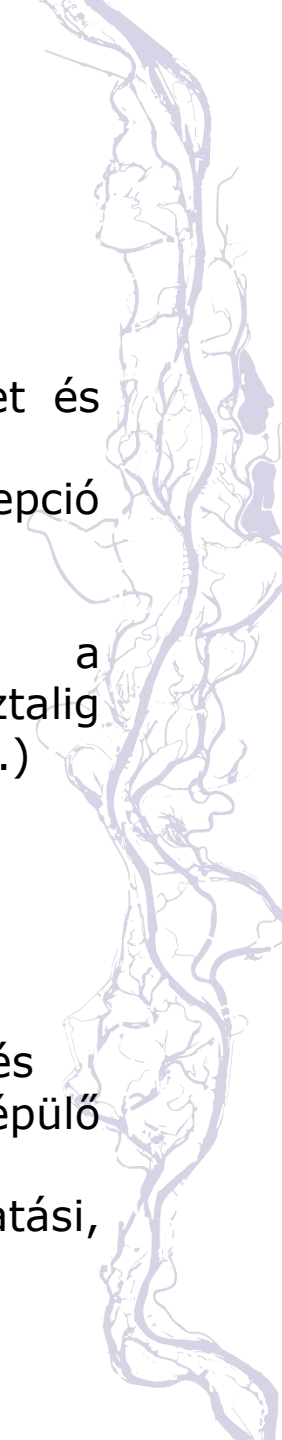
- „Learning from the Nature” – természet és hagyományalapú innováció
- Fenntartható turizmusfejlesztési koncepció előkészítése a Szigetközben
- Szigetköz márkázása
- Tradicionális élelmiszeralapanyagok: a folyótól a termőföldön át az asztalig (halételek, gyógy-és fűszernövények, stb.)

WP6

- Szigetköz látogatóközpont

WP7

- Digitális környezeti információtár fejlesztés
- Szemléletformálás, közösségre épülő fenntartható Szigetköz
- Természetközeli, fenntartható oktatási, nevelési tevékenységek

INSULA MAGNA

A FENNTARTHATÓ JÖVŐÉRT!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMÜKET!

**SZÉCHENYI
EGYETEM**
UNIVERSITY OF GYŐR